

Enes Ulusoy

10-05-2023

5 minuten

De categorieën van de bedrogenen

Inleiding

Imam al-Ghazali houdt een loep op de soorten mensen die bedrogen zijn. In dit artikel zullen we een ultrakorte samenvatting geven van wat hij hierover schrijft in het boek *ʿaṣnāf al-maghrūrīn*. Dit zullen we tevens voorzien van relevante kanttekeningen. Hij verdeelt de schepping eerst in levenden en levenlozen. De levenden zijn toerekeningsvatbaar óf niet verantwoordelijk. De toerekeningsvatbaren zijn degenen die door Allah ﷻ aansprakelijk zijn gesteld voor hun doen en laten. Ze zijn opgedragen om Allah ﷻ te aanbidden en te gehoorzamen. Op een dag zullen ze ondervraagd en berecht worden voor hun keuzes en daden. Deze toerekeningsvatbaren bestaan weer uit twee groepen: gelovigen en ongelovigen. De gelovigen bestaan weer uit weldoeners en boosdoeners. Onder hen heb je onwetenden en geleerden. De bedrogenen, behalve de ongelovigen, bestaan uit de volgende categorieën:

1

1. Geleerden
2. Aanbidders
3. Rijken
4. Soefi's

Voor we aan de uiteenzetting van deze vier bedrogenen beginnen, zullen we eerst het bedrog van de ongelovigen uitleggen.

Het bedrog van de ongelovigen

Deze zijn twee groepen:

1. Een groep die bedrogen wordt door het wereldse.
2. Een groep die bedrogen wordt door de duivel.

Deze bedrogen ongelovigen prefereren de spoedige bevrediging en genot voor de in hun optiek mogelijke beloning in het leven na de dood. Zij geloven dat de wereldse lusten op zekerheid berusten, terwijl de hemelse lusten een twijfelgeval zijn. Daarom kiezen ze voor

het wereldse zeggende dat ze eenmaal op de wereld zijn en dit waarschijnlijk de enige kans is om te genieten. Dit is echter een valse analogie, zoals de analogie van Iblies toen hij zei dat hij van vuur en Adam van aarde was geschapen en dat hij daarom beter was dan Adam. Het bedrog van deze groepen kent twee kuren. De eerste kuur is dat ze geloven. Dit kunnen ze doen door de waarachtige berichten die afkomstig zijn van de betrouwbare profeet Mohammed ﷺ te bevestigen. In deze berichten is gekomen dat het wereldse tijdelijk is en dat de beloning van Allah ﷻ in het hiernamaals eeuwig en daarom beter is. Wat betreft de tweede kuur, dat is dat men de valsheid van zijn corrupte analogie inziet. Dat het wereldse genot spoedig is en de hemelse beloning voor in de toekomst is beloofd, is een correcte hypothese in hun geval, maar de tweede hypothese, namelijk dat spoed beter is dan uitstel, dit is het duivelse gedeelte. Die analogie zou alleen geldig zijn als de spoed beter en meer is in kwaliteit en kwantiteit dan het uitstel. Dat is niet het geval, want de uitgestelde beloning is het eeuwige paradijs dat geen enkel oog heeft waargenomen en geen enkel hart heeft verbeeld. Wat betreft het argument dat de wereldse lusten op zekerheid berusten en de hemelse lusten op twijfels, ook dit is een valse aanname, want het hiernamaals is zeker in de optiek van de gelovigen. Dit rotsvaste geloof staat vast met de berichtgeving van de betrouwbare boodschappers van de Schepper ﷻ die hun waarachtigheid hebben bewezen met de wonderen. De zekerheid in het geloof kan je op zijn minst bereiken door deze profeten na te doen en blindelings te volgen zoals dat je een bekwame arts nadoet en zijn instructies opvolgt wanneer je gezondheidsproblemen hebt.

Wat betreft het rationeel bewijs, het gezonde verstand schrijft voor dat er een doel en berechting moet zijn voor dit bestaan en dat er een verklaring moet zijn voor het leven en de dood. Waarom bestaan we? Wat is ons doel op deze aarde? Wie heeft dit allemaal tot stand gebracht? Wat wordt er van ons verwacht? Wat gaat er gebeuren met de boosdoeners en onrechtdoeners? Wat gaat er gebeuren met de slachtoffers en de gedupeerden? Wat staat ons te wachten na de dood? Waar gaat dit allemaal over en waar slaat het op? Op deze manier kunnen we de vragenlijst vergroten. Als het leven eindigt met de dood, dan heeft niets een betekenis en waarde. Stel je voor dat je naar een film kijkt en deze film stopt met een abrupt einde zonder een afsluitende scène. Wat zou je denken? Wat zou je voelen? Als dit absurd is voor een eenvoudige film en een tijdverspilling is, dan zou dat eerder het geval moeten zijn

voor zo een complex en serieus bestaan. Ethiek, rechtvaardigheid, mensenrechten, wetten, waarden en normen zouden ook een en al grote fiasco worden, want het bestaan heeft toch geen betekenis en waarde. Waarom zou ik me goed gedragen? Waarom zou ik liefdadigheid doen? Waarom zou ik integer handelen? Waarom zou ik niet stelen en beroven? Je bent toch materieel nadelig als je, je houdt aan de regels? Je kan snel rijk worden als je oplicht en berooft. Waarom zou je dat niet doen? Welke waarde weerhoudt je daarvan? Wat is het verschil tussen mij als mens en een plant of een dier? Wat maakt dat verschil? Het zou ook een grote fiasco zijn voor de onschuldige mensen die getroffen zijn door ziekten, oorlogen, uitbuitingen, onderdrukkingen en onrecht als het leven zou eindigen met de dood, aangezien het leven zuur en onsmakelijk was voor hen, terwijl de boosdoeners en kwaadaardigen hebben genoten van het wereldse leven ten koste van anderen. De ontkenning van het hiernamaals resulteert dus in een reeks stomiteiten en onwijsheden die door geen enkele persoon met gezond verstand aanvaard kunnen worden naast het feit dat er geen enkel bewijs of indicatie is voor het niet bestaan van een hemels leven na de dood.

Het bedrog van de geleerden

3

De geleerden bestaan uit verschillende groepen. De eerste groep heeft de rationele en de religieuze wetenschappen bestudeerd en vervolgens tot de dieptes uitgeput, maar ze hebben zich niet onthouden van de zonden. Tegelijkertijd dachten ze dat ze een hoge positie hadden bij Allah ﷻ wegens hun kennis. Als ze met inzicht zouden kijken, konden ze zien dat er twee soorten kennis zijn: (1) de kennis die betrekking heeft op de voorschriften van activiteiten, interacties en rituelen, (2) de kennis die betrekking heeft op de spirituele band met Allah ﷻ. Beide soorten kennis zijn nodig om een loyale dienaar van Allah ﷻ te kunnen worden, maar deze groep geleerden hebben deze combinatie verwaarloosd. Zij lijken op artsen die anderen behandelen, maar zelf ziek zijn, terwijl ze in staat zijn om hunzelf te genezen en dit niet doen. De kuur baat alleen als je het aan jezelf toedient. Het louter kennen van de kuur redt niet.

De tweede groep bestaat uit de geleerden die de studie en uiterlijke toepassing van de islamitische wetenschappen hebben bewerkstelligd, maar de spirituele ziekten van het hart niet hebben gezuiverd. Ze hebben zich onthouden van de fysieke zonden, maar niet van de spirituele zonden, zoals hoogmoed, pronkerij, afgunst, verlangen naar leiderschap, beroemdheid en hoog aanzien. De gelijkenis van hen is degene die lijdt aan schurft. De arts

geeft hem een crème en een vloeibare medicatie om te drinken. Hij smeert de crème wel op zijn huid, maar drinkt de vloeibare medicatie niet die dient om de oorsprong van het schurft in het lichaam te vernietigen. Hetzelfde geldt voor de uiterlijke zonden. De oorzaak daarvan is de innerlijke zonde. Zolang de innerlijke zonde niet wordt verwijderd uit het hart, zal de uiterlijke zonde niet verdwijnen van de ledematen.

Nog een groep is degenen die denken dat geleerdheid louter intellectueel debat en academisch onderzoek is. Ze denken dat ze hiermee de waarheid hebben achterhaald en dat ze de ideale dienaren zijn geworden, terwijl dit niet de kenmerken van de vrome voorgangers was. De vrome voorgangers hadden de hoge gradaties bereikt met oprechtheid, ascetisme, goed gedrag en dergelijke goede daden en spirituele toestanden. Het belangrijkste kenmerk van deze groep is dat ze dure woorden gebruiken, abstracte, poetische en retorische uitspraken doen die in de werkelijkheid op niets neerkomen en niemand van enig nut voorzien.

Een andere groep is degenen die de handen uit de mouwen hebben gestoken om de leek een spirituele begeleiding te geven door middel van lezingen en lessen in zielszuivering, terwijl ze zelf ernstig behoeftig zijn naar zielszuivering. Een belangrijk teken voor hun spirituele verderf is dat ze graag meer leerlingen, aanhangers en publiek willen en dat ze overal podium willen krijgen en het woord willen nemen. Nog een kenmerk van hen is dat ze continu overdromen, visioenen en ingevingen spreken en daar instructies op baseren.

Een andere groep bestaat uit degenen die louter bezig zijn met de verzameling en memorisatie van de profetische overleveringen waarbij ze streven naar hoge keten en referenties zonder dat ze omkijken naar de betekenissen van deze overleveringen en de vereisten van deze kennis. Het doel van Koran of hadith memoriseren, is ernaar handelen, maar deze mensen hebben daar een beroep van gemaakt om vervolgens ermee te kunnen pronken dat ze zoveel hebben gememoriseerd en dat ze zulke schriftelijke toestemmingen hebben en dergelijke wereldse ambities.

Een andere groep heeft zijn leven verspilt in de studie van de Arabische taalwetenschappen. Natuurlijk zijn deze wetenschappen nodig om de Koran en Sunna correct te begrijpen, maar om hier een heilige bezigheid van te maken ten koste van andere prioriteiten is iets wat niet

door de beugel kan. Ze spenderen bovendien hun kostbare tijd aan de secundaire stof en zelfs aan de onbelangrijke details van de grammatica, terwijl de primaire kennis van de Arabische taalwetenschappen ook genoeg zou zijn voor hen.

Het bedrog van de aanbidders

Het bedrog van deze categorie doet zich voor in verschillende vormen. Dit kunnen we als volgt opsommen:

1. Degenen die de verplichtingen verzaken en aandacht besteden aan de vrijwillige aanbiddingen.
2. Degenen die overdrijven in de uitvoering van de aanbiddingen waardoor ze de voortreffelijkheden ontberen en soms zelfs zondigen, zoals degene die te lang doet over de reiniging en wudu' waardoor hij het gebed in de moskee mist.
3. Degenen die overdreven aandacht besteden aan de articulatie en fonetiek van de Koranverzen en smeekbedes waardoor ze geen attentie meer hebben voor de betekenis van de verzen en smeekbedes.
4. Degenen die aanbiddingen doen, maar de beloning ervan nietig maken door hun zonden, zoals dat men vast, maar zijn tong niet bedwingt van achterklap.
5. Degenen die het goede opdragen en het kwade verbieden aan de mensen, maar zichzelf vergeten.
6. Degenen die in schijn afstand nemen van het wereldse door weinig te consumeren en door geen eigendom te verwerven, maar wel hevig verlangen naar leiderschap en beroemdheid.

Het bedrog van de rijken

Het bedrog van deze categorie doet zich ook voor in verschillende vormen. Een aantal daarvan kunnen we als volgt opsommen:

1. Degenen die moskeeën, scholen en kranen laten bouwen. Ze doneren in het openbaar zodat hun naam voor altijd als nobel herdacht wordt door de gemeenschap. Als een van hen benaderd zou worden door een arme bedelaar, dan zou hij er niet naar omkijken, omdat daarin geen roem zit voor hem.
2. Degenen die hun eigendom uitgeven in valsheid en overbodige zaken.

3. Degenen die weinig tot niets uitgeven, terwijl ze rijk zijn, maar de islam proberen te beleven door de andere aanbiddingen te benadrukken die niets kosten zoals bidden en vasten. Dit, omdat ze gierig zijn en niet willen delen.
4. Degenen die armen en behoeftigen helpen, maar in ruil daarvoor respect en dienst verwachten van hen.

Het bedrog van de soefi's

Deze categorie verkeert in het grootste en gevaarlijkste bedrog vergeleken met de andere drie categorieën. Deze neppe soefi's misbruiken de kenmerken van de ware soefi's. Ze besteden buitengewone aandacht aan kedingstijl en soefi jargon, maar zijn in de werkelijkheid verre van de ware vromen. Ze denken dat zielszuivering bijeenkomsten vieren, dansen, zingen en lekkernijen eten, is. Ze dragen grote tulbanden, wijde mantels, zware parfumgeuren en lange kettingkralen met glanzende ringen op hun vingers. Door pracht en praal te vertonen, proberen ze de mensen te verwonderen en aandacht te trekken. Een andere groep onder de neppe soefi's gedraagt zich als een asceet en arme *darwish* met versleten kledij en onverzorgde haren. Deze groep neemt niet eens afstand van de uiterlijke zonden laat staan de innerlijke zonden. Een andere groep onder hen beweert de mystieke kennis over de realiteit der dingen te hebben doorgronden door middel van dromen, ingevingen en visioenen, terwijl ze niet eens kennis hebben over de basale geloofsfacetten. Het is een belangrijk kenmerk van hen om de islamitische wetenschappen als tijdverspilling te beschouwen. Ze brengen tevens de echte vrome geleerden in diskrediet door te zeggen dat zijzelf de kennis direct van Allah ﷻ hebben geleerd, terwijl de geleerden hun kennis van hun leraren en uit hun boeken hebben geleerd. Een andere groep gebruikt het soefisme als een soort inkomstenbron waarbij ze de religieuze gevoelens van de mensen uitbuiten door hen op een of meerdere vormen dienstbaar te stellen aan hunzelf.